

DONNA LEON

Les aigües de
l'eterna joventut

DONNA LEON

Les aigües de l'eterna joventut

Traducció de Núria Parés

Edicions 62

Barcelona

Títol original: *The Waters of Eternal Youth*
© 2016 by Donna Leon and Diogenes Verlag A G Zürich
All rights reserved

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor
qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació
d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei.

Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos,
www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra
(www.conlicencia.com; 917021970 / 932720447).

Tots els drets reservats.

Primera edició: febrer del 2016

© de la traducció: Núria Parés Sellarès, 2016

© d'aquesta edició: Edicions 62, s. a.

Diagonal, 662-664. 08034 Barcelona.

info@edicions62.cat

www.edicions62.cat

Fotocomposició: Víctor Igual

Aragó, 390. 08013 Barcelona

Imprès a Cayfosa

DIPÒSIT LEGAL: B. 644-2016

ISBN: 978-84-297-7490-0

Sempre havia odiat els sopars formals, i odiava estar en aquest. Per a en Brunetti no tenia cap importància el fet de conèixer algunes de les persones presents en aquella llarga taula, ni la seva irritació es veia disminuïda pel fet que el sopar se celebrés a la casa dels seus sogres i, per tant, en un dels més bonics *palazzi* de la ciutat. L'havien pressionat per anar-hi la seva dona i la seva sogra, la qual va afirmar que la seva posició a la ciutat afegiria llustre a la vetllada.

En Brunetti havia insistit que la seva «posició» com a *commissario di polizia* difícilment podia afegir llustre a una vetllada celebrada per a estrangers rics. Tanmateix, la seva sogra, servint-se de les tàctiques de border collie que ell li havia observat durant un quart de segle, havia afiletat les urpes, lladrant i lladrant, fins que finalment l'havia col·locat al lloc on volia que fos. Després, quan el va veure tan indefens, va afegir: «A més, la Demetriana et vol veure, i em faries un gran favor si parlessis amb ella, Guido».

En Brunetti, doncs, hi va accedir i per tant ara estava sopant amb la comtessa Demetriana Lando-Continui, que seia molt a gust a l'extrem d'una llarga taula que no era seva. A l'altre extrem, hi seia la seva amiga de l'ànima,

la comtessa Donatella Falier, sogra d'en Brunetti, a la qual s'havia sol·licitat l'ús de casa seva per celebrar el sopar. Una canonada rebentada just a l'habitació de sobre el menjador, que havia fet caure bona part del sostre, havia deixat l'estança inutilitzable en un futur immediat, i per aquest motiu havia demanat ajuda a la seva amiga. La comtessa Falier, malgrat que no tenia relació amb la fundació per a la qual es feia aquest sopar benèfic, estava contenta de poder ajudar la seva amiga, i per això seien, les dues comtesses, una mica com dos puntals, cadascuna en un cap de taula en la qual hi havia assegudes vuit persones més.

La comtessa Lando-Continui, una dona menuda, parlava un anglès amb un lleu accent i amb una veu que s'havia d'esforçar perquè s'estengués al llarg de la taula, però semblava còmoda parlant en públic. Havia tingut cura amb el seu aspecte: els cabells, una mata de rínxols daurats sense brillantor, els duia tallats amb un estil juvenil que semblava completament natural per a algú tan menut com ella. Portava un vestit de color verd fosc de màniga llarga que permetia dedicar tota l'atenció a les mans, amb els dits llargs i prims i sense taques de l'edat. Els ulls eren gairebé del mateix color que el vestit i complementaven l'elecció del color de cabell. Mentre l'examinava, en Brunetti va refermar la convicció que devia ser una dona molt atractiva mig segle abans.

Quan va parar atenció a la conversa, en Brunetti va sentir que deia:

—Vaig tenir la sort de créixer en una Venècia diferent, no pas en aquest escenari creat perquè als turistes els evocui una ciutat on, en certa manera, no han estat mai.

En Brunetti va assentir i va continuar menjant els es-

paguetis amb marisc, pensant com s'assemblaven als de la Paola, segurament perquè la cuinera que els havia fet era la mateixa dona que havia ajudat la Paola a aprendre a cuinar.

—És un motiu de tristesa que l'administració de la ciutat faci tots els possibles per portar-ne cada vegada més. Al mateix temps —va afegir la comtessa, i va alçar la mirada per fer un ràpid repàs de les cares que tenia davant—, les famílies venecianes, especialment els joves, han de marxar perquè no es poden permetre llogar o comprar una casa.

El malestar de la comtessa Lando-Continui era tan palpable que en Brunetti va mirar la seva dona, la Paola, a l'altra banda de la taula. Ella va assentir amb el cap.

A l'esquerra de la comtessa hi havia assegut un jove anglès de cabell clar a qui havien presentat com a lord Alguna Cosa o Altra. Al costat d'ell, hi havia una famosa historiadora anglesa de la qual en Brunetti havia llegit el seu llibre sobre la família Savoia, i li havia agradat. La invitació de la professora Moore potser es devia al fet que en el seu llibre no havia esmentat la relació de la família del difunt marit de l'amfitriona, els Lando-Continui, amb el règim de Mussolini. A la seva esquerra hi seia un altre anglès, al qual van presentar a en Brunetti com a banquer, i després, just al davant d'en Brunetti, la seva dona, asseguda a la dreta de la seva mare.

Per tant, en Brunetti seia al costat de la seva sogra i al davant de la seva dona. Sospitava que aquesta posició, d'alguna manera, anava en contra de les normes d'etiqueta, però l'alleujament pel fet d'estar a prop d'elles compensava la preocupació per la *politesse*. A l'esquerra d'en Brunetti hi havia la parella del banquer, una dona que va

resultar que era professora de Dret a Oxford; al seu costat, un home que en Brunetti coneixia d'haver-lo vist pel carrer al llarg dels anys; i, finalment, un periodista alemany que feia anys que vivia a la ciutat i que havia arribat a tal punt de cinisme que gairebé semblava italià.

En Brunetti va mirar d'una banda a l'altra de la taula entre les dues comtesses i va quedar colpit, tal com li passava sempre que les veia juntes, per les estranyes relacions que la vida ens ofereix. La comtessa Falier va *descobrir* l'altra comtessa quan aquesta última es va quedar vídua. Malgrat que feia anys que eren amigues, el vincle entre elles dues es va reforçar molt després del decés del comte Lando-Continui, i van passar de ser amigues ocasionals a ser amigues íntimes, un fet sobre el qual en Brunetti meditava cada vegada que veia la segona comtessa, perquè el seu caràcter, tan sobri, era molt diferent del de la seva sogra. La comtessa Lando-Continui sempre havia estat educada amb ell, a vegades fins i tot afectuosa, però sempre s'havia preguntat si realment no el tractava com un apèndix de la seva dona i la seva sogra. La majoria d'esposes se senten així?, es preguntava.

—Repeteixo —va continuar la comtessa Lando-Continui, i en Brunetti li va dedicar tota l'atenció. Mentre agafava aire per complir aquella promesa, va ser interrompuda per un gest de la mà del segon home a la seva dreta, el que en Brunetti coneixia de vista. De cabells foscos, al voltant de la quarantena, i amb una barba i un bigoti molt influïts per l'estil de l'últim tsar rus, va intervenir, parlant en veu alta aprofitant la pausa que el seu gest havia causat.

—Estimada comtessa —va dir, mentre de mica en mica es va començar a aixecar—, tots som culpables d'animar els turistes a venir, fins i tot vostè.

La comtessa el va mirar, aparentment confosa per aquella estranya conjunció de les paraules «culpable» i «vostè», i potser nerviosa pel fet que aquell home pogués saber alguna manera d'unir-les legítimament. Va col·locar les mans, amb els palmells cap avall i visiblement tenses, a cada banda del plat, com si es preparés per estirar les estovalles d'una estrebada si la conversa es desviava cap a aquell camí.

Un silenci perplex va planar sobre la taula. L'home va somriure en direcció a la comtessa i va participar del buit creat pel silenci d'ella. Parlava en anglès per deferència a la majoria dels comensals, als quals va fer una ullada ràpida.

—Perquè, com tots vostès saben, la generositat de la nostra amfitriona per ajudar en la restauració de nombrosos monuments de la ciutat ha contribuït a conservar gran part de la bellesa de Venècia, i d'aquesta manera, ha fet augmentar sense mesura el seu atractiu com a destinació per a aquells que estimen i aprecien les seves meravelles. —Va mirar al seu voltant i va somriure a tots els presents.

Com que estava dret a prop d'ella i va parlar clarament, a la comtessa no li va passar per alt la paraula «generositat», així que quan la va sentir, la seva expressió es va suavitzar i va destensar els palmells sobre les estovalles. Va alçar una mà en direcció cap a ell, com si volgués aturar els elogis. En Brunetti, però, va pensar que la veu de la veritat no es podia pas negar, de manera que l'home va agafar la copa i la va alçar enlaire. Potser havia memoritzat el discurs, es preguntava en Brunetti, per la facilitat amb què li fluïa.

Llavors, quan es va inclinar cap endavant i va veure que era un home rabassut, en Brunetti va recordar que els havien presentat en una reunió del Circolo Italo-Britannico uns anys enrere. Això explicaria la seva fluïdesa amb

l'anglès. Feia unes quantes setmanes, havia aparegut una petita foto de la seva cara barbuda en un article del *Gazzettino*, en el qual s'informava que havia estat nomenat per la Comissió de Belles Arts per dirigir un estudi sobre les plaques de paret de marbre tallat de la ciutat. En Brunetti havia llegit l'article precisament perquè hi havia cinc plaques d'aquestes sobre la porta del *palazzo* Falier.

—Amics meus, i amics de La Serenissima —va continuar, amb un somriure cada vegada més càlid—, em voldria prendre la llibertat de brindar per la nostra amfitriona, la comtessa Demetrian Lando-Continui, i voldria agrair-li, personalment com a venecià i professionalment com algú que treballa per preservar la ciutat, tot el que ha fet per protegir el futur de la meva ciutat. —Va mirar la comtessa, va somriure i va afegir:— La nostra ciutat. —Després, va alçar la mà que tenia lliure amb un gest que abastava la resta de comensals per evitar la sensació d'haver exclòs els no venecians, i va eixamplar el somriure.— La nostra ciutat. Perquè tots vosaltres heu acollit Venècia dins dels vostres cors i els vostres somnis i per tant us heu convertit, juntament amb nosaltres, en *veneziani*. —Aquestes últimes paraules van anar seguides d'uns aplaudiments que van durar tanta estona que, finalment, l'home es va veure obligat a deixar la copa i a alçar les mans per calmar el fervor de la reacció.

En Brunetti desitjava haver estat assegut al costat de la Paola, perquè tenia ganes de preguntar-li si corrien el perill de patir un xoc amb tant d'encant; una ullada en la seva direcció li va confirmar que la seva dona compartia la mateixa preocupació.

Quan es va fer silenci, l'home va continuar parlant, ara adreçant-se directament a la comtessa.

—Sisplau, sàpiga que nosaltres, els membres de la Salva Serenissima, li estem profundament agraiïts pel seu lideratge en els nostres esforços perquè el teixit viu d'aquesta ciutat que tant estimem continuï sent una part integral i inspiradora de les nostres vides i les nostres esperances. —Va tornar a alçar la copa, però aquesta vegada la va moure dibuixant un ampli cercle d'elogi.

El banquer i la seva companya es van aixecar, com si fos el final d'una actuació particularment emotiva, però quan van veure que la resta de convidats romanien asseguts a les cadires, el banquer es va allisar una arruga dels pantalons i va seure, mentre la dona es posava bé la faldilla sota les cames, com si aquest fos el motiu pel qual s'havien aixecat.

Salva Serenissima, va pensar en Brunetti, que aleshores va comprendre la relació de l'home amb la comtessa. Però abans que pogués intentar esbrinar el que l'orador devia fer per a l'organització, va ressonar a la sala una profunda veu masculina en anglès.

—Sí senyor, meravellós.

Com si allò fos la Cambra dels Lords i sa senyoria hagués d'expressar la seva aprovació. En Brunetti va fer un somriure i es va unir al brindis amb tots els altres, malgrat que després no va beure de la copa. Va tornar a mirar la Paola, ara mig de perfil mentre mirava l'amiga de la seva mare a l'altre extrem de la taula. Com si li notés la mirada, la Paola es va girar cap a ell, va tancar els ulls i els va tornar a obrir molt lentament, com si li haguessin dit que la Crucifixió acabava de començar i que encara quedaven uns quants claus per clavar.

L'home que havia parlat, havent esgotat aparentment les provisions de lloances, va seure i va atacar de nou el seu

sopar ara ja fred. La comtessa Lando-Continui va fer el mateix. Els altres van intentar reprendre les diverses converses que havien quedat a mitges. Al cap de pocs minuts, el sopar va continuar amb la dringadissa de veus de plata i coberts de plata.

En Brunetti va observar la seva sogra i va pensar que el border collie havia desaparegut, deixant només un caniche somnolent, molt decoratiu, però avorrit i distret. La comtessa Falier, en veure que la Paola estava ocupada parlant amb el banquer, va deixar la forquilla i es va reclinar a la cadira. En Brunetti es va adonar que la dona que ell tenia a l'esquerra estava ocupada parlant amb l'home que havia proposat el brindis per la comtessa Lando-Continui de manera que es va girar cap a la seva sogra, una dona amb unes opinions que sovint el sorprenien, així com les extenses fonts que consultava per formar-se-les.

La conversa es va centrar en les notícies d'aquella setmana sobre l'immens projecte d'enginyeria MOSE, destinat a protegir la ciutat del perill de les marees en augment. Igual que molts habitants de la ciutat, tots dos creien des del principi que aquell tema feia pudor de socarrim: tot el que havia passat en les últimes tres dècades no havia fet res més que intensificar la pudor. En Brunetti havia sentit i llegit massa coses per conservar qualsevol bri d'esperança que l'elaborat i terriblement car sistema d'enormes barreres metàl·liques destinades a impedir que les aigües del mar entressin a la *laguna* pogués funcionar. L'única cosa segura era que els costos de manteniment augmentarien cada any. La investigació vigent sobre els milions desapareguts, segurament moltíssims, estava principalment a mans de la Guardia di Finanza: la policia local sabia poc més del que apareixia imprès als diaris.

Després de les primeres revelacions de la profunditat i l'amplitud del saqueig de fons europeus, les autoritats de la ciutat es van anar omplint d'indignació que ràpidament es va convertir en vergonya quan un alt càrrec primer va afirmar la seva innocència, però després ho va matisar reconeixent que potser una part dels diners destinats al projecte MOSE havien finançat la seva campanya electoral. Tot i així, va insistir que mai no havia tocat ni un euro per al seu benefici personal, aparentment convençut que finançar unes eleccions era menys censurable que comprar-se un vestit Brioni.

Després d'uns breus moments d'indignació, el sentit comú natural d'en Brunetti es va reafirmar i va descartar l'enuig com una resposta inadequada. Era millor pensar com un napolità i veure-ho tot com un teatre, com una farsa, amb els líders del moment fent el que millor saben fer.

Al cap d'una estona es va adonar que tots dos s'havien cansat del tema.

—La coneix des de sempre, oi? —va preguntar en Brunetti, fent una ullada ràpida a l'altre extrem de la taula, on la comtessa Lando-Continui parlava amb el periodista alemany.

—Des que vaig venir a viure a Venècia —va dir—. Fa molts anys.

En Brunetti no estava segur de la satisfacció que hi havia darrere d'aquelles paraules; en tots aquells anys, la seva sogra no havia revelat mai els seus sentiments envers la ciutat per la qual havia abandonat la seva Florència natal, més enllà de l'amor per la seva família.

—Pot ser la pitjor de totes les harpies, ho sé, però també pot ser generosa i amable. —La comtessa Falier va assentir per confirmar el que acabava de dir i va afegir:—

Em temo que molta gent no ho sap, això. Però de fet, la pobra, no veu mai gaire gent.

La comtessa Falier va fer una ullada a tota la taula abans de dir, en veu baixa:

—Això d'avui és una excepció. De tant en tant celebra aquests sopars amb patrocinadors potencials, però la veritat és que no li agrada gens fer-ho.

—Doncs per què ho fa? Segur que té una oficina que s'encarrega de la recaptació de fons.

—Perquè a tothom li agraden els títols —va respondre, passant a l'anglès.

—I això vol dir...?

—Que és una comtessa, i a la gent li agrada dir que ha menjat a la seva taula.

—Doncs en aquest cas —va dir ell, mirant aquell menjador tan familiar—, ni tan sols és la seva taula, oi?

La comtessa va riure.

—Per tant, ella els convida i vostè els atipa, i a canvi, contribueixen a la Salva Serenissima, ho dic bé? —va preguntar en Brunetti.

—Més o menys —va admetre la comtessa—. Ella es dedica moltíssim a la tasca que duen a terme, i a mesura que s'ha fet gran, cada vegada ha estat més decidida a intentar que els joves venecians puguin continuar vivint aquí i formar la família aquí. Ningú més es preocupa per això. —Va fer una ullada a la taula, després va mirar en Brunetti, i finalment va dir:— No estic segura que la tasca que la Salva Serenissima va fer amb els petits mosaics de Torcello sigui tan bona. En alguns llocs, es pot distingir quines són les noves *tesserae*. Però també van fer algunes reformes estructurals, de manera que suposo que en conjunt és més bo que dolent.

Com que feia molts anys que no havia posat els peus dins d'una església i només tenia un vague record de pecadors enviats a l'Infern i una gran quantitat de carn rosada, en Brunetti només va poder arronsar les espatlles i sospirar, cosa que en els últims anys s'havia acostumat a fer tot sovint.

Abaixant el to de veu i traient-se del cap la idea dels pecadors anant a l'Infern, en Brunetti va preguntar:

—L'home que ha parlat abans, qui és?

Abans de respondre, la comtessa Falier va agafar el tovalló i es va eixugar els llavis, el va tornar a deixar al seu lloc i va beure un xarrup d'aigua. Tots dos van mirar l'home que seia prop de l'extrem de la taula i van veure que ara parlava amb la historiadora del seu davant, que semblava que prenia notes en un paperet mentre l'escoltava. La comtessa Lando-Continui i el lord anglès estaven mantenint una agradable conversa; ell parlava alt, en un italià amb un fort accent.

Segurament sentint-se protegida pel profund retruny d'aquella veu, la sogra d'en Brunetti es va inclinar cap a ell i va dir:

—És en Sandro Vittori-Ricciardi. És un protegit de la Demetriana.

—I de què fa?

—És dissenyador d'interiors i restaurador de pedra i marbre; treballa per a la seva fundació.

—Així, doncs, està involucrat en les coses que la seva amiga fa per la ciutat? —va preguntar en Brunetti.

El to de la comtessa es va endurir.

—Aquestes *coses* estalvien a la ciutat uns tres milions d'euros a l'any, sisplau, no ho oblidis, Guido. Així com els diners per restaurar els apartaments que es lloguen a les fa-

mílies joves. —Després, per emfatitzar la importància d'allò, va afegir:— Aporta els diners que el govern ja no dóna.

En Brunetti va notar una presència al seu darrere i es va redreçar per permetre que el cambrer li tragués el plat. Va esperar fins que també van treure el plat de la comtessa i llavors va dir, en to conciliador:

—Per descomptat, té raó.

Sabia que el sopar d'aquesta nit s'havia organitzat per reunir potencials benefactors estrangers i venecians nadius —ell era un dels candidats. Vingui al zoo a veure els animals que gràcies a les seves donacions poden sobreviure en el seu hàbitat natural. Vingui a l'hora del menjar. En Brunetti no estava satisfet de la part del seu cervell que jugava amb aquests pensaments, però sabia massa coses per reprimir-los.

En Brunetti sabia que la comtessa Lando-Continui havia intentat durant anys ficar mà a la butxaca del comte Falier. Ell s'havia mostrat amable i ferm a l'hora de rebutjar cadascun dels seus intents. «Si no es robés tant, Demetriana, la ciutat podria pagar les restauracions, i si les famílies i els amics dels polítics no tinguessin accés a l'habitatge públic, tu no hauries de demanar ajuda a la gent per restaurar els apartaments», en Brunetti va sentir que el comte li deia una vegada.

Gens ofesa pels comentaris del comte Falier, ella continuava convidant-lo als sopars que organitzava —fins i tot l'havia convidat en aquest, que se celebrava a casa seva—, i cada vegada, el comte es recordava d'una reunió d'última hora al Caire o d'un sopar a Milà; una vegada s'havia excusat esmentant el primer ministre; aquesta nit, segons el que en Brunetti tenia entès, tenia una reunió amb un traficant d'armes rus. En Brunetti estava conven-

çut que al comte no li importava gaire si les seves excuses eren creïbles o no, i es divertia inventant-se històries que agitaven la comtessa.

Per tant, allà eren, en la seva absència, ell, la Paola i la seva sogra, oferts com una compensació a la insistència de la comtessa i, potser, com un regal per als convidats: no només sopaven amb la comtessa Lando-Continui, sinó també amb la comtessa Falier, dues aristòcrates de debò a preu d'una. I la següent generació, afegida com a torna.

Van portar les postres, una *ciambella con zucca e uvetta* que va delectar en Brunetti, així com el vi dolç que l'acompanyava. Quan la cambrera va tornar per oferir una segona ració, la Paola va mirar el seu marit. Ell li va fer un somriure i va brandar el cap a la cambrera com si ja tingués pensat refusar l'ofertament, cosa que no va persuadir la Paola però el va ajudar a ell a acceptar la situació.

Després d'això, es va sentir totalment amb el dret d'acceptar una petita copa de grappa. Va empènyer la cadira una mica enrere, va estirar les cames i va alçar la copa.

La comtessa Falier, com si no hi hagués hagut cap interrupció, va reprendre el tema de conversa i va preguntar:

—Tens curiositat per saber per què treballa per a ella?

Va desplaçar cap a un costat la copa de grappa que el cambrer li havia posat al davant.

—Tinc curiositat per saber per què creu que és necessari afalagar-la tant —va ser la millor resposta que en Brunetti va poder proporcionar.

La comtessa va somriure i va preguntar:

—És el fet de ser policia el que et fa sospitar dels motius humans? —Parlava amb més naturalitat, ara que la conversa era més general i les veus dels convidats se superposaven les unes a les altres.

Abans que en Brunetti pogués respondre, la comtessa Lando-Continui va deixar la cullera a sobre la taula i, tot mirant la seva amiga a l'altre extrem de la taula com si li estigués demanant permís, va anunciar:

—Crec que el cafè se servirà al *salone*.

En Sandro Vittori-Ricciardi es va aixecar immediatament i es va col·locar darrere de la cadira d'ella per ajudar-la a enretirar-la. La comtessa es va aixecar i va fer una petita inclinació de cap com a agraïment, va permetre que l'agafés de braçet i es va dirigir cap al *salone*. Va travessar la porta que separava el menjador de la part del davant del *palazzo*, i la resta de convidats la van seguir en una fila desordenada.

El *palazzo* Falier oferia vistes del que a Venècia es consideraven uns *palazzi* no especialment distingits a l'altra banda del Grand Canal. Alguns dels convidats, inconscients de la seva mediocritat, van fer exclamacions elogiant la seva bellesa.

En Brunetti va agafar-se de braçet a la seva sogra per anar cap a l'altra estança, on es van col·locar al costat de la Paola. En Brunetti va beure el cafè, servit en una taula d'ònix amb incrustacions. Hi havia sucre, però no pas llet, cosa que segurament explicava per què només en prenién els italians.

Quan va veure que en Vittori-Ricciardi conversava animadament amb el banquer i la seva companya, en Brunetti es va dirigir lentament cap a una de les finestres i es va quedar dret a la distància justa per poder-los sentir.

—És una altra part del nostre patrimoni que s'està destruint pel pas del temps —explicava el venecià.

—Però si és una illa tan petita, per què és tan important? —va preguntar el banquer.

—Perquè és un dels primers llocs on va viure gent i hi van construir: les ruïnes més antigues daten del segle VII. L'església, la de mosaics, és més antiga que la majoria d'esglésies de Venècia. —Per l'energia amb què parlava en Vittori-Ricciardi, es podria dir que parlava d'esdeveniments que havien tingut lloc l'any anterior, o la setmana passada.

—I això és el que ens demana que restaurem? —El banquer semblava molt poc convençut que això fos una bona idea.

—Que ajudin a restaurar; sí. —El venecià va allargar el braç per deixar la tassa, es va tornar a girar cap als altres i va dir:— Hi ha un mosaic del Judici Final, i creiem que hi ha filtracions d'aigua en algun lloc per darrere. Hem de trobar d'on surt, aquesta aigua, i aturar la filtració.

—I què té, això, d'especial? —va preguntar l'anglès.

La resposta va trigar a arribar, i en Brunetti va interpretar aquella pausa com un senyal de l'exasperació d'en Vittori-Ricciardi amb la pregunta. Tanmateix, no hi havia ni rastre d'aquella exasperació quan va respondre:

—Si no hi fem cap intervenció, podria quedar destruït.

—No n'esteu segurs?

En Brunetti es va allunyar un pas d'ells per deixar la tassa i el platet en una taula, després es va girar de nou cap a la finestra per centrar tota la seva atenció a l'estudi de les façanes del davant.

—Sí, n'estem segurs. Però per demostrar-ho, necessitem accedir darrere del mosaic, dins l'estructura de la paret, i es triga molt de temps a obtenir el permís per a una acció com aquesta. L'han d'adjudicar des de Roma —en Brunetti va sentir que deia en Vittori-Ricciardi. Llavors, un deix de resignació dolguda li va tenyir la veu.— Fa cinc anys que esperem una resposta de Roma.

—I què ho fa que triguen tant de temps? —va preguntar el banquer, cosa que va fer pensar a en Brunetti si aquella era la seva primera visita a Itàlia.

—Hi ha una comissió, la de Belles Arts, que ha d'aprovar les restauracions. Es necessita el seu permís abans de tocar res tan preciós com això. —L'explicació d'en Vittori-Ricciardi va fer que semblés un sistema sensat, va reconèixer en Brunetti.

—Però vostès no hi causaran pas danys, ells ja haurien de saber-ho —va insistir el banquer. El seu to de veu demostrava que s'esforçava per entendre-ho.

—La seva feina és evitar que les persones no autoritzades causin danys en els objectes d'art —va dir en Vittori-Ricciardi.

—O que els robin, potser? —va preguntar la dona, cosa que va fer suposar a en Brunetti que ella havia passat més temps a Itàlia que no pas el seu company.

En Brunetti es va girar just a temps per veure que el bigoti prim s'alçava pels dos extrems quan en Vittori-Ricciardi feia un somriure rígid.

—És bastant difícil robar un mosaic.

—I quan hi podrem fer una ullada? —Això ho va dir el banquer.

—Si és tan amable de dir-me quan estarà lliure, hi podríem anar aquesta setmana.

—I quan s'hi podrà començar a treballar? —va preguntar l'anglès, ignorant la conversa anterior. En Brunetti tenia curiositat per veure l'expressió amb què la cara de la professora de Dret rebia la pregunta de la seva parella, però va mantenir l'atenció centrada a l'altra banda del Canal, gairebé com si aquelles persones parlessin en una llengua que ell no entenia.

—Tan aviat com tinguem el permís. Esperem obtenir-lo d'aquí a pocs mesos —va respondre en Vittori-Ricciardi. L'anglès, va pensar en Brunetti, devia sentir «pocs mesos» i no «esperem», i no tenia ni idea de com s'acostava molt més a la veritat la primera part que la segona.

Es va fer silenci. En Vittori-Ricciardi va entrellaçar el seu braç amb el de l'altre home, intentant, sense sortir-se'n, va pensar en Brunetti, que semblés un gest espontani, però l'únic que va aconseguir va ser sobresaltar l'home, que de seguida va apartar el braç. Van desaparèixer, seguits lentament per la dona, a través d'una porta que conduïa al *salone* que tenia les bigues pintades, un dels detalls arquitectònics que distingia el *palazzo*.

La Paola i la seva mare van sorprendre en Brunetti apareixent gairebé immediatament a través de la mateixa porta; la Paola duïa una promesa de fugida. Mentre s'acostava cap a ell, va allargar la mà dreta amb un gest ple de súplica.

—Anem-nos-en d'aquí, Guido, sisplau. Digue-li a la Demetriana que has d'anar a detenir algú.

—Visc per servir els altres —va dir un modest Brunetti, i les va conduir cap a l'altra estança per acomiadar-se de la comtessa Lando-Continui, a qui van trobar tota sola al mig del *salone* de la seva amiga tan còmodament com si fos el seu. Hi va haver un intercanvi de petons; la Paola i la seva mare van sortir de l'estança, deixant en Brunetti sol amb la comtessa Lando-Continui.

Abans de poder-li agrair la invitació, ella li va posar una mà al braç.

—T'ha dit alguna cosa, la Donatella?

—Sí.

—M'agradaria parlar amb tu com a policia i com a

membre de la seva família —va dir, a poc a poc, com si estigués transmetent algun missatge especial.

—Faré tot el que pugui —va dir en Brunetti.

Es va pensar que li preguntaria quin dels dos aspectes era més important, però simplement li va estrènyer una mica més el braç i li va dir:

—Em pots venir a veure demà? —Esclar, una comtessa no agafava el *vaporetto* i després anava caminant fins a la Questura.

—Demà a la tarda? —va suggerir ell.

—Seré a casa.

—A les cinc?

Ella va assentir, li va encaixar la mà i es va girar cap al lord, que havia vingut a acomiadar-se.

Al cap d'uns minuts, en Brunetti i la Paola eren al capdavall del pont del davant de la universitat.

—Va bé caminar una mica després de menjar —va dir en Brunetti, intentant evitar qualsevol discussió sobre la vetllada. No havia comentat res sobre aquella última conversa. Van fer una pausa al capdamunt del pont per veure què estaven fent els bombers. Res.

L'estiu havia deixat pas a la tardor tot just uns dies abans, i els ramats de turistes havien començat la migració de tardor. No hi havia ningú al Campo San Polo; els bars ja estaven tancats; fins i tot la pizzeria del fons estava tancada.

—Què t'explicava el banquer? —va preguntar en Brunetti.

—Un munt de coses —va respondre la Paola—. Al cap d'una estona, he deixat d'escoltar-lo i he intentat assentir quan creia que era necessari.

—Se n'ha adonat?

—No, què va —va dir la Paola, simplement—. Aquests mai no se n'adonen.

—Aquests?

—Els homes que ho saben tot. N'hi ha un bon grapat. L'únic que ha de fer una dona que els ha d'aguantar, és mirar-los amb interès i assentir de tant en tant. Jo passo aquella estona intentant recordar poesia.

—Jo sóc un d'aquests? —va preguntar en Brunetti.

La Paola el va mirar a la cara.

—Tants anys com fa que em coneixes i encara em fas aquesta pregunta? —Quan va veure que en Brunetti no responia, va dir:— No, tu no ets un d'aquests homes. Tu saps moltes coses, però mai no actues com si ho sabessis tot.

—I si ho fes?

—Oh —va dir ella, mentre començava a caminar de nou—, el divorci és un rotllo. Suposo que et miraria amb interès i assentiria tota l'estona.

—I intentaries recordar poesia?

—Exacte.

Van arribar a la *calle* que duia fins a casa seva. Per algun motiu, en Brunetti va pensar en com era Venècia quan ells eren petits, quan molt poca gent tancava la porta de casa: sens dubte, la seva família no ho havia fet mai. Però llavors es va adonar que la seva família mai no havia tingut res que valgués la pena robar. Quan van ser al davant de la porta, va treure les claus. Però abans d'obrir, va passar un braç per les espatlles de la Paola i es va inclinar per fer-li un petó al cap.